

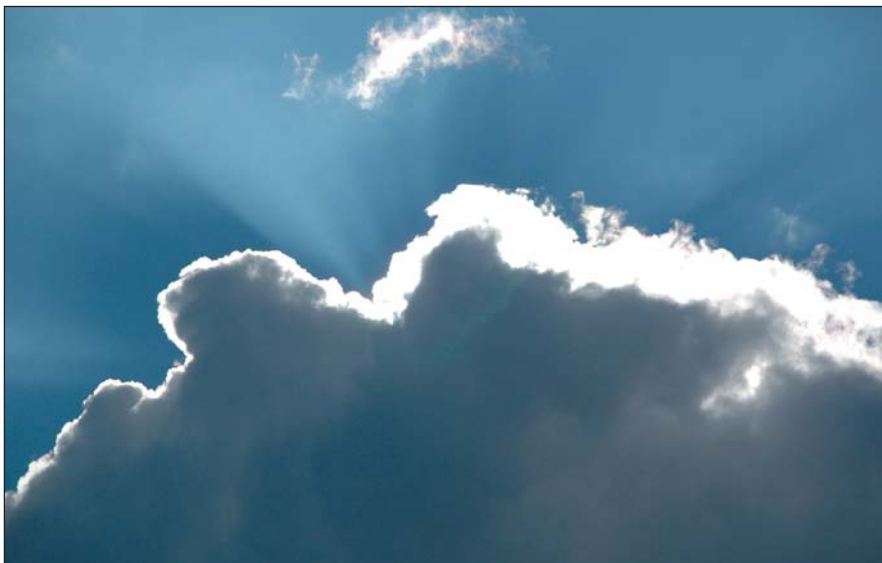
Az első magyarországi klímacsúcs erdészszemmel

A budapesti Intercontinental szálló előkelő környezetében került megrendezésre az első magyarországi Klímacsúcs, „Klimaváltozás – a XXI. század kihívása” címmel. Rendezője a Klíma Klub magáncég volt. A téma fontosságát jelezte, hogy a plenáris ülés előadói között két Európai Bizottsági biztos és három miniszter is szerepelt.

Ismeretes, hogy a feltételezett klímaváltozás legfontosabb kiváltója a szén-dioxid koncentráció növekedése. A szárazföldek tekintetében viszont az erdők a légköri szén-dioxid legjelentősebb megkötői, ill. tározói. Még erdőkben szegénynek tartott hazánkban is az erdőterület a hazai éves szénkibocsátás 25-szörösét (vagyis 25 év kibocsátását!) tárolja jelenleg. Emellett az erdőgazdálkodás a faiparral az egyetlen olyan gazdasági ágazat, amely tevékenységével aktív szénmegkötésre képes – nem beszélve az erdők közvetlen klímabefolyásoló hatásáról. Ugyanakkor az ágazat alkalmazkodásának komoly problémája a rendkívül hosszú termesztési ciklus, amely komoly sérülékenységet jelent. A fentiekből az következne, hogy ilyen összefüggéseken az erdészszakemberek is kifejhessék álláspontjukat, de a tapasztalat szerint a hasonló rendezvényeken eddig az erdő csak kevés figyelmet kapott. Ezért is próbáltuk egy kicsit ezen a szemüvegen keresztül nézni a történeteket és főként a szakmánkat érintő információk rövidített változatát adjuk közre az alábbiakban néhány személyes megjegyzésünkkel kísérve. Itt említjük meg, hogy a rendezvényvel kapcsolatban az Országos Erdészeti Egyesület állásfoglalást tett közzé, amelyben hiányolta, hogy a Klímacsúcs meghívott előadói közé nem került erdészeti ágazatot képviselő szakember.

Stavros Dimas, az E.B. környezetvédelmi biztos rövid előadásában említést tett az „erdészeti forrásokról” a klímaváltozás mérséklésének lehetőségei között. Úgy vélte, hogy az üvegház-gázkibocsátás további fékezésében a szénkvóta-kereskedelem további kiépítésének komoly szerepe lesz.

Szabó Imre, a KvVM minisztere az

energiaforrások racionalizálásában az erdőgazdálkodás együttműködésbe vonásának szükségességéről beszélt. Szerepet szán az erdőtelepítésnek, és „klímaerdők” létrehozását említette.

Kovács László, az E.B. adó- és vámügyi biztos a klímaváltozás ellen ható, kialakítás alatt lévő uniós adórendszer főbb elemeit ismertette. Az EU-s „zöld” adórendszer kialakítása a leghatékonyabb módja a környezettudatosság javításának, mert energiatakarékosságra és a szénkibocsátás csökkentésére fog sarkallni. A megváltoztatott adóelemeket közvetve, elsősorban az építőipari szolgáltatások területén akarják behozni.

Gráf József FVM miniszter előadásának közel egyharmadát szentelte az erdész-erdőgazdálkodás témakörének – külön blokkban – ezzel is jelezve annak kiemelt szerepét. Hangsúlyozta a következőket. Míg a fejlődő országokban folyamatosan csökken az erdők területe, bolygónk szintjén összességében évente 13 millió hektárral, vagyis egy Görögország kiterjedésének megfelelő területtel, addig Magyarországon a tendencia ezzel ellentétes. Hazai erdeink – hála az erdészek tudatos, magas színvonalú és elkötelezett tevékenységének – 90 év alatt 1,1, millió hektárról több, mint 2 millió hektárra nőttek. Az új erdőtelepítések évente 2-3 millió tonna szén megkötését teszik lehetővé, ezért azokat továbbra is támogatják (megjegyzés: ehhez a jelenlegi egységárat emelni, az MVH adminisztrációs elmaradását csökkenteni kell, különben tovább folytatódik az erdőtelepítési kedv jelenlegi

mélyrepülése). Élőfa-készletünk és a benne tárolt szén mennyisége folyamatosan növekszik. A kitermelések jelentősen alulmúlják az éves növedéket ez is az erdészszakma, az erdész szakemberek kiváló teljesítményét jelzi (megjegyzés: régen kapott ilyen szintű rendezvényen a szaktárca részéről ennyire kiemelt figyelmet az ágazat). Előadásában kiemelte, hogy a Magyarország által 2020-ra vállalt 13%-os megújuló energiaarányt az ország teljesíteni tudja, és nem látja akadályát annak, hogy az élelmiszertermelés szinten tartása mellett a bioüzemanyag-termelést is felendítsük.

Molnár Csaba közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter előadásából megtudhattuk, hogy Magyarország vállalt megújuló energia részesedése akár 15%-ra is teljesíthető (megjegyzés: a világgazdasági válság nem elbanyagolható „mellékhatása” az energiagény észrevehető csökkenése, de ez is olyan evidencia mint az, hogy a magyarországi szabad szén-dioxid kvóta jelentős mértékben a nehézipar összeomlásának, vagy a Balaton vízének tisztulása a visszaeső turizmusnak és nem a rendkívül gyengén teljesítő magyarországi környezetvédelem intézkedéseinek köszönhető). A jelenleg alkalmazott megújuló energiaforrások közül kiugróan magas a tűzifa aránya (47,4%), közel hasonló a mezőgazdasági biomassza aránya, és meglepően kevés az olyan energiafajták részesedése, mint a szél-, nap- vagy éppen geotermikus energiák. A miniszter az „energia-autonómia” megteremtését kiemelt feladatnak tekinti, még akkor is, ha

* NyME EMK

** MEGOSZ

EU szinten az energiafüggőség 2030-ig tovább nő (50-ről 65%-ra). Jelenleg hazánkban ehhez a szükséges keretek alig egyhamada áll rendelkezésre.

Katona Kálmán képviselő, a Parlament Környezetvédelmi Bizottságának elnöke is megemlítette az erdők szerepét a témában. Ugyanakkor kiemelte, hogy a széndioxid-kvóta nem a KvVM belső ügye, „titkos trezorja”. Követelte, hogy az ezzel kapcsolatos bevételekről tájékoztassák a nyilvánosságot és azok csak klímavédelemre legyenek fordíthatók. Tiltakozott, hogy a mostani széndioxid-kvóta eladás bevételeiből állítólag máris zároltak más célokra mintegy 20 milliárd forintot. Ez a bevétel a klímavédelmet kell szolgálja (*megjegyzésünk: és ebből az erdészet megfelelően kell részesülnön*). Hiányolta, hogy miért nem hívták meg a zöld civilek előadóját a plenáris ülésre, de ezzel a felvetésével láthatóan egyedül maradt.

Harmos Zsolt akadémikus (BCE) elsősorban a túlzott optimizmustól óvott. Kétségeit fejezte ki azzal a többek által idézett EU-s megállapítással kapcsolatban, hogy ha mindenütt a GDP 1%-át a klímavédelemre fordítanánk, akkor elkerülhető lenne a századvégre jósolt, katasztrófális következményekkel járó 2 Celsius fok feletti hőmérséklet-emelkedés. Ugyanígy megvalósíthatatlannak ítélte az EU ambiciózus terveit a 2020-ig elérendő „három 20”-ról (20%-os üvegház-gázkibocsátás-csökkenés, 20% energia-hatékonyság-növekedés, megújuló energia részarány 20%-os növelése). A széndioxid-kvóta adásvétele szerint erkölcstelen, mert azt eredményezi, hogy „akinek pénze van az szennyezhet”. Problémásnak ítélte az ugyancsak többször (*Gráf* miniszter által is) felemlített, gabonából előállítható bioenergia (bioetanol, biodízel) kérdését. A közelmúlt történései megmutatták, hogy az élelmiszer-túlermelés megszűnt, és a gabonából történő bioenergia-előállítás áremelkedéseket vált ki – ki fogja ezt felvállalni? Súlyos probléma ma Magyarországon, hogy kizárólag rövid távú, profitorientált szemlélet uralkodik, amely képtelen az ökológiai gondolkodás befogadására, mert ahhoz hosszú távú koncepciókra volna szükség – erre a mai politikai szféra képtelen.

Dr. Bozó László akadémikus, az Országos Meteorológiai Szolgálat elnöke rámutatott arra, hogy a klímaváltozás hatásméchanizmusa nagyon összetett, ellentétes hatású tényezőkből alakul ki, így pl. a finom aerosol („finompor”) szennyezés amúgy üdvözlendő csökkentése hatásában melegekedést vált ki. Magyarországon a 2007-es évben rekord méretű csökkentést

értünk el a CO₂ kibocsátás visszaszorításában, 1980 óta nem volt hasonló alacsony érték – ennek oka azonban elsősorban az enyhe tél kisebb fűtési intenzitása volt.

Szanyi Tibor országgyűlési képviselő szerint „az ember már eleget randalírozott ezen a bolygón. Most vége a házibulinak és illik rendet tenni.” Kifogásolta a riasztóan lassú és költséges, „zöld” engedélyeztetési eljárásokat a beruházásoknál és helyettük inkább tiszta és világos jogszabályi korlátokat, előírásokat szorgalmazott. Javaslta Magyarország vállalja fel, hogy 2020-ra energiafelhasználásának 50%-a származzon hazai forrásból. A korábbiakhoz kapcsolódva sürgette ő is a klímátörvény megalkotását. *Katona Kálmán* felvetésére válaszolva tagadta, hogy a zárolás elvonást jelentene, és ígéretet tett arra, hogy a forrásokat nem a költségvetési hiányok betömésére, hanem a kitűzött célnak megfelelően fogják felhasználni.

Dr. Kerekes Sándor közgazdász, rektor-helyettes (BME) „A gazdasági válság és a klímapolitika különös házassága” című színvonalas előadásában rámutatott arra, hogy a közgazdaságtudomány eddig látóhatáron túl jár: az embert nem gazdaggá, hanem boldoggá kell tenni! Rámutatott, hogy az ország viszonylagos fejletlensége és lemaradása a jelenlegi helyzetben akár előny is lehet: Magyarország az egy főre jutó szennyezőanyag-kibocsátás szempontjából a középmezőny alján található, míg az olyan környezettudatosnak hitt országok, mint Norvégia vagy Kanada igencsak a mezőny élén vannak, nagy „energiafalók”. Az előny kihasználásához azonban átfogó koncepció kellene, erre a jelenlegi gazdaságpolitikai „trükközés” alkalmatlan. Fontos megjegyzése volt, hogy a nagy kiterjedésű energia-előállító rendszerek, amelyekről nagy távolságokra kell szállítani az energiát, ökológiai és emberi veszélyforrások (terrorizmus) miatt is igen sérülékenyek. Fontos szorgalmazni a kis és közepes, helyi energia-előállító rendszereket.

A plenáris ülés utolsó előadója, *Hamvasi Ferenc* (vezérig.h., Paksi Atomerőmű) az atomenergia-hasznosítás életciklus-elemzését és „szén-lábnymát” mutatva be klímavédelem szempontjából, összehasonlítva más energiafeleségekkel. Nem meglepő módon az atomenergia ezen kritériumok szerint az első helyen nyerhető energiánál, az utolsó helyre pedig a hulladékégetés került.

A rendezvény délutánján, *Tabajdi Csaba* EP képviselő elnökletével tartott mezőgazdasági szekcióülés érdekes hozadéka volt, hogy szűkebb körben a politikusi, si-

ma megfogalmazásoknál őszintébb megnyilatkozásokra is sor került. Az elnök megítélése szerint az EU agrárpolitikája torz és sürgős változtatást igényel. A gabona és olajnövények indokolatlan „ajnározását” egy természeti szektorsemleges támogatási rendszernek kell felváltani. A jelenlegi rendszer nem szolgálja a környezettudatos termelést; a támogatások a „közjavak védelmét” kell szolgálják (*a mi értelmezésünkben: az ökológiai, ill. közjóléti szolgáltatások értendők ez alatt!*). A víz-, az élelmiszer- és alapanyag-ellátás elsőbbséget kell élvezzen a bioenergetikával szemben. Ehhez a hazai kutatásfejlesztés folyamatos leépülését meg kell végre állítani.

Antal Z. László (MTA Szociológiai Kut. Int.) rámutatott, hogy az elhangzott optimista kijelentésekkel szemben a szénkibocsátásunk messze túl van az ökoszisztémák elnyelő képességén (*ő háromszoros „túllövést” említett; ha az erdőkből indulunk ki, szerintünk Magyarországon ez az érték ötszörös*). Sajnos ezt a rossz hírt senki nem akarja nyilvánosan elmondani. A társadalom legnagyobb részének élete elszakadt a természettől, az agráriumtól, ez a problémák megítélésében nagy gondot jelent. Vissza kell állítani a takarékoság, a helyi értékteremtés becsületét. Szerinte aki csak teheti, térjen vissza a föld használatához, ismerje meg a föld szagát: fűnyírás helyett ássuk fel és vessük be a kiskertet!

A Klímacsúcsot *Láng István* akadémikus zárszava rekesztette be. A már ismerttetett tanulságok mellett kiemelte, hogy a klímavédelem rendkívül összetett, politikai kérdés, amely sok ellentétes érdeket hoz felszínre. Előrelépés csak türelmes dialóggal érhető el. Ehhez meg kell nyerni a fiatalság támogatását (az oktatás kiemelt feladat minden szinten!), de az egyházak és a civil szervezetek bevonása is igen fontos. További töprengésre, késlekedésre nincs idő, cselekedni kell.

A plenáris ülésen elhangzottak is megerősítettek abban a véleményünkben, hogy az erdészszakmának egységesen követelni kell – legalább energia- vagy területarányos – részesedését a széndioxid-kvótából származó mindenkori bevételekből, hiszen az általunk létrehozott és gondozott erdők kiemelt szerepet játszanak ma és a jövőben is:

- a klímaváltozás mérséklésében, az ún. ökológiai szolgáltatásokban,***
- a légköri szén megkötésében és tárolásában, valamint***
- a megújuló energiaforrások között.***